

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permiseunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Emitent CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
Publicată în : MONITORUL OFICIAL nr. 738 din 4 noiembrie 2010

HOTĂRÂREA
din 19 ianuarie 2010,
definitivă la 28 iunie 2010,
în Cauza Andreescu Murăreț și alții împotriva României
(Cererea nr. 4.867/04)

În Cauza Andreescu Murăreț și alții împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), statuând în cadrul unei camere formate din: Josep Casadevall, președinte, Elisabet Fura, Corneliu Bîrsan, Boštjan M. Zupančič, Alvina Gyulumyan, Egbert Myjer, Luis López Guerra, judecători, și Santiago Quesada, grefier de secție,

după ce a deliberat în camera de consiliu la data de 15 decembrie 2009,

pronunță următoarea hotărâre, adoptată la această dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 4.867/04) îndreptată împotriva României, prin care patru cetățeni ai acestui stat, doamnele Elena Andreescu Murăreț și Maria Andreescu și domnii Valentin-Georgin Andreescu și Ioan Andreescu (*reclamanții*), care au sesizat Curtea la data de 10 noiembrie 2003 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Reclamanții sunt reprezentați în fața Curții de prima reclamantă, doamna Elena Andreescu Murăreț. Guvernul român (*Guvernul*) este reprezentat de agentul său, domnul Răzvan-Horațiu Radu, de la Ministerul Afacerilor Externe.

3. La data de 5 decembrie 2005, președintele Secției a treia a decis să comunice cererea Guvernului. În temeiul art. 29 § 3 din Convenție, acesta a mai hotărât să se analizeze în același timp admisibilitatea și temeinicia cauzei.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

4. Reclamanții s-au născut în anul 1924, 1939, 1966 și, respectiv, 1975 și locuiesc în București.

5. Faptele cauzei, așa cum au fost expuse de reclamanți, pot fi rezumate după cum urmează.

6. Prin Sentința rămasă definitivă din data de 11 octombrie 2000, Tribunalul București a admis acțiunea în revendicare imobiliară introdusă de reclamanți împotriva Consiliului Municipiului București și a societății H., administrator al bunurilor statului. Instanța le-a recunoscut calitatea de proprietari pentru imobilul situat în str. Octav Cocărescu nr. 35 din București, statuând că naționalizarea sa, în temeiul Decretului nr. 92/1950 pentru naționalizarea unor imobile, fusese ilegală.

7. La data de 26 iulie 2001, reclamanții au sesizat Judecătoria Sectorului 1 București cu o nouă acțiune în revendicare îndreptată împotriva lui M.A. și M.E., cărora statul le vânduse în anul 1976 o parte a imobilului aflat în litigiu. Ei s-au prevalat de Sentința rămasă definitivă din data de 11 octombrie 2000, care le recunoștea calitatea de proprietari ai întregului bun.

8. Prin Sentința din data de 5 ianuarie 2002, instanța le-a admis cererea. Aceasta a apreciat că, din moment ce naționalizarea fusese ilegală, bunul în cauză nu fusese niciodată scos din patrimoniul lor și că titlul lor de proprietate prelua față de cel al cumpărătorilor M.A. și M.E., ce rezulta din contractul de vânzare-cumpărare încheiat în anul 1976 cu statul.

9. Prin Decizia din data de 11 iunie 2002, Tribunalul București a admis apelul formulat de M.A. și M.E. și, pe fond, a respins acțiunea reclamanților. Acesta a decis că terții cumpărători fuseseră de bună-credință la data vânzării și că, în aceste condiții, reclamanții erau îndreptățiți, în temeiul Legii nr. 10/2001, să obțină o reparație prin echivalent.

10. Prin Decizia rămasă definitivă din data de 14 ianuarie 2003, Curtea de Apel București a confirmat temeinicia deciziei pronunțate în apel. Aceasta a subliniat că instanțele naționale erau încă obligate să aplice legea specială ale cărei prevederi derogau de la dreptul comun, așa cum pe bună dreptate procedase Tribunalul București în decizia sa din data de 11 iunie 2002.

II. Dreptul și practica internă pertinente

11. Prevederile legale și jurisprudența internă relevante sunt descrise în hotărârile *Brumărescu împotriva României* ([MC], nr. 28.342/95, CEDO 1999-VII, pp. 250-256, §§ 31-33), *Străin și alții împotriva României* (nr. 57.001/00, CEDO 2005-VII, §§ 19-26), *Păduraru împotriva României* (nr. 63.252/00, §§ 38-53, 1 decembrie 2005) și *Tudor împotriva României* (nr. 29.035/05, §§ 15-20, 17 ianuarie 2008).

ÎN DREPT

I. Asupra pretensei încălcări a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție

12. Reclamanții susțin că a existat o încălcare a dreptului la respectarea bunurilor lor din cauza imposibilității lor de a se folosi de apartamentul ai cărui proprietari au fost recunoscuți printr-o sentință rămasă definitivă și devenită irevocabilă. Ei invocă art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, care prevede următoarele:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

A. Asupra admisibilității

13. Guvernul invocă excepția nerespectării termenului de 6 luni, arătând că hotărârea judecătorească definitivă ce trebuie luată în considerare este Decizia din 14 ianuarie 2003 a Curții de Apel București, în timp ce cererea a fost introdusă în fața Curții la data de 10 octombrie 2003.

14. Reclamanții se opun acestei excepții.

15. Curtea consideră că imposibilitatea pretinsă de reclamanți de a beneficia, timp de mai mulți ani, de dreptul de proprietate recunoscut prin Sentința rămasă definitivă din data de 11 octombrie 2000, pronunțată de Tribunalul București, se analizează ca o situație continuă. Simplul fapt că ei au încercat fără succes să îi pună capăt, solicitând, pe calea unei acțiuni în justiție, restituirea în totalitate a bunului lor, nu schimbă cu nimic această constatare. În prezent, reclamanților nu li s-a restituit bunul aflat în litigiu și nici nu au primit o despăgubire la valoarea de piață a acestuia. Termenul de 6 luni prevăzut la art. 35 § 1 din Convenție nu a început, așadar, să curgă în speță (a se vedea *Todicescu împotriva României*, nr. 18.419/02, § 16, 24 mai 2007, și *Horia Jean Ionescu împotriva României*, nr. 11.116/02, § 24, 31 mai 2007).

16. Prin urmare, excepția Guvernului nu poate fi admisă. De asemenea, Curtea constată că acest capăt de cerere nu este vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. Pe de altă parte, ea observă că el nu este lovit de niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, el trebuie declarat admisibil.

B. Asupra fondului

17. Guvernul reiterează argumentele prezentate anterior în cauze similare. El subliniază în special circumstanțele excepționale care caracterizează în România mecanismul de restituire a bunurilor naționalizate sau de despăgubire a foștilor proprietari, făcând trimitere la jurisprudența *Broniowski împotriva Poloniei* ([MC], nr. 31.443/96, CEDO 2004-V) și *Jahn și alții împotriva Germaniei* ([MC], nr. 46.720/99, 72.203/01 și 72.552/01, CEDO 2005-VI).

18. Reclamanții contestă caracterul real și efectiv al sistemului de despăgubire stabilit prin Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, modificată prin Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente.

19. Curtea a afirmat deja în numeroase cauze că imposibilitatea exercitării dreptului de proprietate al reclamanților asupra bunurilor lor vândute de stat unor terți care le ocupau în calitate de chiriași, combinată cu lipsa unei despăgubiri la valoarea de piață a bunului, este incompatibilă cu dreptul la respectarea bunurilor lor, garantat de art. 1 din Protocolul nr. 1 (Străin, menționată mai sus, §§ 39, 43 și 59; *Porteanu împotriva României*, nr. 4.596/03, § 35, 16 februarie 2006).

20. În speță, Curtea nu distinge niciun motiv pentru a se abate de la abordarea sa din cauzele menționate mai sus. Vânzarea de către stat a bunului reclamanților îi împiedică pe aceștia și în prezent să își exercite dreptul de proprietate recunoscut printr-o hotărâre definitivă. Curtea consideră că o astfel de situație echivalează, în absența oricărei despăgubiri, cu o privare de proprietate de facto.

21. Curtea amintește că, la data evenimentelor, în dreptul intern nu exista nicio cale de atac efectivă care să le poată oferi reclamanților o despăgubire pentru această privare (*Străin*, menționată mai sus, §§ 23, 26-27, 55-56; *Porteanu*, menționată mai sus, §§ 23-24 și 34-35). În plus, aceasta observă că, până în prezent, Guvernul nu a demonstrat faptul că sistemul de despăgubiri stabilit în iulie 2005 prin Legea nr. 247/2005 le permitea beneficiarilor acestei legi să încaseze, în baza unei proceduri și a unui calendar previzibile, o despăgubire în raport cu valoarea de piață a bunurilor de care au fost privați.

22. Această concluzie nu exclude orice evoluție pozitivă pe care ar putea-o cunoaște în viitor mecanismele de finanțare prevăzute de această lege specială, în vederea despăgubirii persoanelor cărora, ca și reclamanților, li s-a recunoscut calitatea de proprietari printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

23. Prin urmare, a avut loc și continuă să aibă loc încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1.

II. Asupra aplicării art. 41 din Convenție

24. Conform art. 41 din Convenție,

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

25. Reclamanții solicită, cu titlu de prejudiciu material, suma de 73.938 euro (EUR), reprezentând valoarea de piață a apartamentului în litigiu, a dependențelor sale și a terenului

aferent, precum și suma de 10.000 EUR pentru daunele morale. În sprijinul cererii lor, aceștia trimit o expertiză tehnică din data de 16 aprilie 2006.

26. Guvernul consideră că valoarea de piață a bunului litigios este de 64.403 EUR și transmite un raport de expertiză din luna mai 2006.

27. În ceea ce privește prejudiciul moral pretins, Guvernul arată că nu există nicio legătură de cauzalitate între suma solicitată cu acest titlu și pretinsa încălcare a Convenției. El consideră că o eventuală hotărâre a Curții de constatare a încălcării art. 1 din Protocolul nr. 1 poate constitui, în sine, o reparație suficientă a prejudiciului moral pretins de reclamant.

28. Curtea reamintește că o hotărâre prin care se constată o încălcare atrage pentru statul pârât obligația juridică, față de Convenție, de a pune capăt încălcării și de a-i înlătura consecințele. Dacă dreptul intern nu permite decât o înlăturare parțială a consecințelor acestei încălcări, art. 41 din Convenție îi conferă Curții puterea de a acorda o reparație părții lezate prin actul sau omisiunea cu privire la care s-a constatat o încălcare a Convenției.

29. Printre elementele luate în considerare de către Curte atunci când statuează în materie se numără prejudiciul material, adică pierderile efectiv suferite ca o consecință directă a încălcării pretinse, precum și prejudiciul moral, adică repararea stării de temere, a neplăcerilor și a incertitudinilor care au rezultat din această încălcare, precum și a altor daune nemateriale (a se vedea, printre altele, *Ernestina Zullo împotriva Italiei*, nr. 64.897/01, § 25, 10 noiembrie 2004).

30. Ținând cont de informațiile de care dispune cu privire la prețurile de pe piața imobiliară locală și de elementele furnizate de părți în această privință și având în vedere neplăcerile și incertitudinea pe care situația litigioasă le-a provocat-o reclamantilor, Curtea, statuând în echitate, le acordă împreună suma de 71.000 EUR, pentru toate prejudiciile confundate.

B. Cheltuieli de judecată

31. Reclamantii solicită rambursarea cheltuielilor de judecată, fără a preciza suma și fără a furniza documente justificative.

32. Guvernul observă că reclamantii nu au furnizat niciun document justificativ pentru a dovedi cheltuielile de judecată angajate. El nu se opune rambursării acestora, cu condiția să fie dovedite, necesare și să aibă legătură cu cauza.

33. Curtea reamintește că, așa cum prevede art. 41 din Convenție, nu pot fi rambursate decât cheltuielile care au fost cu adevărat angajate, care au corespuns unei necesități și care sunt într-un quantum rezonabil (a se vedea, printre altele, *Nikolova împotriva Bulgariei* [MC], nr. 31.195/96, § 79, CEDO 1999-II).

34. Ținând cont de faptul că reclamantii nu și-au justificat cheltuielile expuse, Curtea hotărăște să nu le acorde nicio sumă cu acest titlu.

C. Dobânzi moratorii

35. Curtea consideră potrivit ca rata dobânzii să se bazeze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal a Băncii Centrale Europene, majorată cu 3 puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

În unanimitate,

CURTEA

1. declară cererea admisibilă;
2. hotărăște că a avut loc încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;
3. hotărăște:

a)ca statul pârât să le plătească împreună reclamanților, în cel mult 3 luni de la data rămânării definitive a prezentei hotărâri conform art. 44 § 2 din Convenție, suma de 71.000 EUR (șaptezeci și una mii euro), pentru toate prejudiciile confundate, sumă ce va fi convertită în moneda statului pârât la cursul de schimb valabil la data plății, plus orice sumă ce ar putea fi datorată cu titlu de impozit;

b)ca, începând de la expirarea termenului menționat mai sus și până la efectuarea plății, aceste sume să fie majorate cu o dobândă simplă având o rată egală cu cea a facilității de împrumut marginal a Băncii Centrale Europene valabilă în această perioadă, majorată cu 3 puncte procentuale;

4. respinge cererea de reparație echitabilă în rest.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la data de 19 ianuarie 2010, în conformitate cu art. 77 §§ 2 și 3 din Regulament.

Josep Casadevall,

președinte

Santiago Quesada,

grefier